

Kainuun liitto

Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa

Kainuun turvallisuussuunnitelma 2015-2018

Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa

Kainuun liitto 2015

D:2

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
Puh. 08 615 541
Faksi 08 6155 4260
kainuunliitto@kainuu.fi
Kuvat:Pixhill

Sarja: D
ISBN 978-952-6685-34-2
ISSN-L 2323-7562
ISSN 2323-7562 (painettu)
ISSN 2323-7570 (verkkojulkaisu)

Kajaani 2015

Maakuntajohtajan alkusanat

TURVALLISUUS ON IHMISEN PERUSOIKEUS JA TÄRKEÄ OSA HYVINVOINTIA. JOKAISELLA TULISI OLLA OIKEUS ELÄÄ JA KASVAA YMPÄRISTÖSSÄ, JOSSA EI TARVITSE PELÄTÄ VÄKIVALTAA JA JOSSA SAA APUA TURVALLISUUDEN JÄRKKYESSÄ.

Turvallisuussuunnittelu on mukana kuntien, Kainuun soten, Kainuun liiton ja muiden toimijoiden palveluissa ja jokapäiväisissä toiminnoissa. Turvallisuuden edistäminen sisältyy myös moniin strategioihin, ohjelmiin ja linjauksiin, jotka määrittävät mitä ja miten palveluita tuotetaan, että turvallisuuden tunne osana laajempaa hyvinvointia lisääntyisi. Kainuun maakuntaohjelman näkökulmasta turvallisuus on hyvinvoinnin yksi perustekijä. Kainuulaisten hyvinvointi on yhteinen päämäärämme.

Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa turvallisuussuunnitelma 2015-2018 on toinen maakunnallinen suunnitelma, jossa ovat mukana kuntien, Kainuun sotien ja Kainuun liiton lisäksi poliisi, Kainuun pelastuslaitos, Rajavartiolaitos, Kajaanin maahanmuuttajapalvelut, Kainuun Nuotta ry ja muu kolmas sektori. Kainuun liitolla on ollut kuntasektorin puolesta työn koordinoiminen ja toimeksiantajan rooli. Laajalla valmistelutyöllä on pyritty sitouttamaan eri tahoja yhteiseen päämäärään. Kunnissa turvallisuussuunnitelma ja sen toimeenpano on linjattu kuuluvan osaksi kuntien hyvinvointityöryhmien toimintaa. Näin varmistetaan tiedonkulku kuntien johtamiseen ja kokonaisvaltainen ote turvallisuustavoitteiden toimeenpanoon. Suunnittelussamme on annettu suuri painoarvo viranomais tahojen, kuntien ja järjestöjen yhteistoiminnalle arjen turvallisuuden takaamiseksi.

Koska turvallisuuden edistämistä ei voi ulkoistaa, kuuluu se jokaiselle. Tämä tarkoittaa myös meitä kuntalaisia ja asukkaita. Oma vastuu ja tietoisuus liiallisesta päihteiden käytöstä, liikennekäyttäytymisestä ja vapaa-ajan vietosta ovat keskeisiä turvallisuutta lisääviä asioita meidän kaikkien arjessa. Pidetään huolta toisistamme lisäten välittämistä ja yhteisöllisyyttä onpa kyseessä naapurin lapset, yksin asuva vanhus tai maahanmuuttaja.

Turvallisuussuunnittelun johtoryhmän ja Kainuun liiton puolesta kiitän kaikkia suunnitelmatyön osallistuneita. Erityisesti kiitän suunnitelman konkreettisesta valmistelusta ansiokkaasti vastannutta Sari Marita Ikäheimoa Sopusointu Hyvinvointipalveluista.

Työtä jatketaan yhteisöllisyyden lisäämiseksi turvallisen Kainuun puolesta!

Pentti Malinen

maakuntajohtaja

Turvallisuussuunnittelun johtoryhmän puheenjohtaja

Tiivistelmä

Kainuussa on totuttu toimimaan maakunnallisesti, yhteistyötä tehden yli kuntarajojen. Siitä osoituksena on toinen maakunnallinen ja kahdeksan kunnan turvallisuussuunnitelma Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa vuosille 2015-2018. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset haastavat entistä joustavampaan ja avoimempaan yhteistyöhön. Voisiko Kainuu olla edelläkävijä ja mahdollistaa toimijoiden tasavertaiset mahdollisuudet, edellytykset ja voimavarat yhteisen hyvän, hyvinvoivan, terveemmän ja turvallisemman Kainuun synnyssä?

Suunnitteluprosessin aikana Eurooppaa on koskettanut suuri maahanmuuttajien ja turvapaikan hakijoiden aalto. Samaan aikaan Suomen hallitus on linjannut uudet sote alueet. Lähivuosina yhdistyneet sekä maakuntaliitot, että sote palvelut, mikä vaikuttanee myös paikalliseen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyöhön. Tulevia muutoksia emme osaa ennustaa, mutta varautuminen ja joustavuus ovat edellytykset haasteisiin vastaamisessa.

Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa suunnitelmassa korostuu yhteistyö, yhdessä tekeminen ja yhteisöjen vahvistaminen. Indikaattoreiden ja kokemustiedon perusteella erityistä huolta aiheuttaa päihteiden liikakäytöstä johtuvat häiriökäyttäytymiset, väkivaltaisuudet, rikokset, onnettomuudet ja tapaturmat. Erityisesti nuorten 18-29 -vuotiaiden ongelmakäyttäytymiseen on koettu vaikeaksi tarttua. Kansallisessa Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on päätetty toimenpiteistä, jonka mukaisesti kyläsuunnitelmiin liitetään kylien turvallisuussuunnitelmat, jotka vuorostaan liitetään osaksi laajempia paikallisesti ja alueellisesti laadittavia turvallisuussuunnitelmia. Näin Kainuussakin on tämän suunnitelman myötä toimittu.

Suunnitelutyö jakautui neljään painopisteeseen: rakenteisiin, julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyöhön, nuorten aikuisten häiriö- ja rikoskäyttäytymisen sekä kotitapaturmien ehkäisyyn. Näillä painopisteillä ja niihin liittyvillä toimenpiteillä pyritään luomaan sekä pysyvät, joustavat rakenteet, joilla tuleviinkin haasteisiin pystytään vastaamaan, että lisäämään yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Näihin realistisiin ratkaisuihin päädyttiin turvallisuussuunnittelun johtoryhmän toimesta, jotta syntyisi aitoa sitoutumista suunnitelmaan ja sen toteuttamiseen sekä mahdollisuutta arvioida suunnitelman toteutumista.

Suurin haaste kaikissa suunnitelmissa, ohjelmissa ja strategioissa on sen toimeenpano. Toimeenpano edellyttää henkilöresurssointia toimenpiteiden jalkauttamiseksi paikallisella tasolla. Tässä suunnitelmassa onkin sovittu, että paikallisen tason koordinoinnista ja organisoinnista vastaavat kuntien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (HYTETU) työryhmät yhdessä kuntien nimeämien hyvinvointikoordinaattoreiden kanssa. Työtä maakunnallisella tasolla koordinoi Kainuun soten terveyden edistämisen suunnittelija Saara Pikkarainen sekä Kainuun Liiton hallintojohtaja Harri Turkulainen.

Turvallisuussuunnitelmatyössä on onnistuttu, kun vuonna 2018 maakunnallinen turvallisuuden johtoryhmä ja kuntien HYTETU –työryhmät ovat kokoontuneet sovitusti ja raportoineet vuosittain valtuustoille suunnitelman etenemisestä ja samalla tarttuneet uusiin syntyneisiin haasteisiin. Samoin onnistumista voidaan arvioida olevan tapahtunut, kun kuntakohtaisiin hyvinvointikertomuksiin on kirjattu konkreettiset toimenpiteet julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyöstä. Tyytyväisyyttä voidaan kokea myös, kun 18-29 vuotiaiden häiriö- ja rikoskäyttäytymiseen on löydetty joustavia, sopivia yhteistyömuotoja eri viranomaisten välille. Onnistuttuamme suunnitelman toimeenpanossa Kylien Turva ohjelma on koordinoitusti osana luonnollista yhteistyötä. Vuoden 2018 lopussa turvallisuussuunnitelman onnistumista voidaan mitata myös tehdyillä interventioiden määrällä erityisesti ikäihmisten pariin kotitapaturmien ehkäisemisessä ja kotitapaturmien määrän vähennyttä.

Sisällysluettelo

Maakuntajohtajan alkusanat	5
Tiivistelmä	6
Sisällysluettelo	7
Johdanto	1
1. Kainuun turvallisuussuunnitelmat	2
2. Turvallisuutta kuvaavat keskeiset indikaattorit	4
3. Turvallisuustyön rakenteet maakunnallisesti ja kunnallisesti	12
4. Kuntien, Kainuun soten ja järjestöjen yhteistyö	14
4.1 Paikallinen turva	16
5. Nuorten aikuisten rikos- ja häiriökäyttäytymisen ehkäisy ja varhainen tuki	18
6. Kotitapaturmien ehkäisy	20
7. Seuranta ja arviointi	22
8. Yhteenveto ja pohdinta	25
Lähdeluettelo	26
Julkaisuluettelo	27
Liitteet	

Johdanto

Turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu kuntalaisten lisäksi kaikille kunnassa toimiville yhteisöille ja organisaatioille. Kuntalaisella on oma vastuu turvallisuudestaan, mutta yhteisön on tuettava yksilöä tässä pyrkimyksessä. Kuntalain 1§:n mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia. Turvallisuus on keskeinen hyvinvointia edistävä tekijä ja se syntyy monen tekijän yhteisvaikutuksesta. Kuntalaisten huoli palveluiden toimivuudesta murentaa kokonaisvaltaista turvallisuudentunnetta. Pelko sairastumisesta, työttömyydestä, taloudellisista ongelmista tai yksin jäämisestä voi heikentää eniten arkiturvallisuuden tunnetta. Oman kunnan tai asuinalueen toimijoiden mahdollisuudet vastata mainittuihin haasteisiin vaikuttavat ihmisen tyytyväisyyteen ja hyvinvoinnin tasoon.

Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuuseen - turvallisuussuunnitelma 2015-2018 pohjautuu ensimmäiseen Kainuun turvallisuussuunnitelmaan 2010-2012. Päivitetyn suunnitelman tavoitteena on edistää yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä lisäämällä arjen sujuvuutta ja turvallisuutta. Tavoitteena on myös luoda yhteiset rakenteet Kainuuseen ja sen kahdeksaan kuntaan kainuulaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä häiriökäyttäytymisen ja rikollisuuden vähentämiseksi.

Turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on muistuttaa, että arjen toiminnan ughiin ja riskeihin varautuminen on kaikkien yhteinen asia. Visiona on yhteisöllinen, turvallinen Kainuu. Suunnitelmassa esitetään Kainuun maakunnassa ja sen kunnissa tehtävän arjen turvallisuusyhteistyön painopistealueet sekä niihin liittyvät arjen turvallisuutta parantavat tavoitteet ja toimenpiteet.

Painopistealueiden valinta perustuu käytettävissä oleisiin turvallisuuden indikaattori- ja kokemustietoihin sekä niistä johdettuihin johtopäätöksiin, Kainuun kuntien hyvinvointikertomuksiin, Sisäisen turvallisuuden ohjelmaan 2012-2015 sekä THL:n Turvallisuuskatsaukseen 2015. Valtioneuvosto teki 14.6.2012 periaatepäätöksen kolmannelle sisäisen turvallisuuden ohjelmasta, jonka nimi on Turvallisempi huominen. Tavoitteena on varmistaa sellaisten toimintamallien käyttöönotto, joilla viranomaiset yhteistyössä järjestöjen kanssa voivat joustavasti tarttua yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan turvallisuutta uhkaaviin tilanteisiin.

Turvallisuussuunnitelma on tehty moniammatillisissa ja -toimijaisissa työryhmissä painopistealueittain. Työryhmissä on ollut edustettuina Kainuun sote, kunnat, Kainuun Liitto, järjestöt sekä poliisi- ja pelastusviranomaiset. Lainsäätäjät edellyttävät poliisia toimimaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa alueen turvallisuuden lisäämiseksi. Kuntien ja alueiden viranomaisia, yhteisöjä ja asukkaita kutsutaankin rakentamaan yhteistä turvallisuutta. Häiriöiden, onnettomuuksien ja rikosten ehkäisemisen edellytyksenä on toimijoiden välinen tiivis ja saumaton yhteistyö.

1

Kainuun turvallisuuksuunnitelmat

Kainuun maakunta –kuntayhtymä, nykyinen Sote kuntayhtymä ja Kainuun kunnat tekivät yhdessä ensimmäisen maakunnallisen turvallisuuksuunnitelman vuosille 2010-2012. Yhteisenä päämääränä ensimmäisessä turvallisuuksuunnitelmassa on ollut rakenteen luominen maakunnalliseen turvallisuuksyhteistyöhön ja kainuulaisten turvallisuuden tunteen edistäminen.

Turvallisuuksuunnitelman 2010-2012 tarkoituksena oli tunnistaa ilmenemässä olevat ja toteutuneet uhat sekä luoda konkreettiset toimenpiteet uhkien ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Työskentelyä rakennettiin painopisteiden kautta erillisillä teematyöryhmillä. Valitut painopisteet olivat

- väkivallan ja häiriökäyttäytymisen ennaltaehkäisy ja vähentäminen
- päihteidenkäytön vähentäminen ja mielenterveyden edistäminen
- turvallinen elinympäristö
- kotoutumisen edistäminen
- hyvinvointierojen kaventaminen kyläyhteisöjen turvallisuus

(Turvallisuuksuunnitelma 2010-2012 Kainuun ja kainuulaisten turvallisuuden edistämiseksi, Kaisa Karhu-Härkönen)

Kansallisesti turvallisuuksuunnitelmia on tehty yksittäisten kuntien lisäksi seudullisina usean kunnan yhteisenä tai maakunnallisina. Joissakin laajoissa kunnissa tai kuten Kainuun maakunnassa, on koettu tarpeelliseksi tehdä kyläsuunnitelmia, jotta paikalliset tekijät tulee huomioitua riittävästi. Aluetta oleellisempi tekijä on kuitenkin paikallisten toimijoiden laaja-alainen sitouttaminen.

Tavoitteiden määrittelyssä on hyödynnetty hallituksen Sisäisen turvallisuuden ohjelmaa. Viimeisin sisäisen turvallisuuden ohjelma hyväksyttiin 14.6.2012. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on päätetty toimenpiteestä, jonka mukaisesti kyläsuunnitelmiin liitetään kylien turvallisuuksuunnitelmat, jotka vuorostaan liitetään osaksi laajempia paikallisesti ja alueellisesti laadittavia turvallisuuksuunnitelmia.

Tavoitteena on, että kunnan- ja kaupunginvaltuustot käsittelevät paikalliset turvallisuuksuunnitelmat ja seuraavat niiden toteutumista. Tätä kautta turvallisuus tulee osaksi kunnan tai kaupungin toimintastrategiaa ja johtamista. Turvallisuuksuunnitelman voi myös yhdistää sähköiseen hyvinvointikertomukseen. Vähintään valtuustokausittain tehtävä hyvinvointikertomuksessa käsitellään kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä haasteita eli samoja asioita joita käsitellään turvallisuuksuunnitelmissakin. (Sisäisen turvallisuuden ohjelma)

Kainuun kylät ovat laatineet Nuotta ry:n johdolla kyläteemaohjelman 2014-2020 ja Kylien Turvaohjelman 2015-2020, joissa on huomioitu Kainuun eri kylien yhteiset ja eriävät tarpeet turvallisuuden lisäämiseksi ja ehkäisevän työn paremmin toteuttamiseksi.

Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa 2015-2018 on turvallisuussuunnitelman johtoryhmä päättänyt,

- että se toteutetaan kevyempänä kuin aiempi suunnitelma
- että koko Kainuuta koskeva yleinen osio laaditaan "esitemuotoon"
- että Kainuun Liiton ja kuntien sivuille tulee laajempi kokonaisuus mm. indikaattoreista
- kunnat konkretisoivat toimenpiteet kuntien hyvinvointikertomuksiin
- että tavoitteiksi valitaan 3-4 päätavoitetta ja niihin toimenpiteitä työstämään työryhmät
- siinä keskitytään turvallisuusyhteistyöhön eri toimijoiden välillä
- toteutettuja toimintoja seurataan ja arvioidaan väh 2 kertaa vuodessa paikallisesti ja maakunnallisesti

Turvallisuussuunnitelman tavoitteet kansallisesti ja Kainuussa

Sisäisen turvallisuusohjelman mukaisesti paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteena on

- A) EHKÄISTÄ JA TORJUA ONNETTOMUUKSIA JA TAPATURMIA, RIKOKSIA, HÄIRIÖITÄ JA
- B) PARANTAA IHMISTEN TURVALLISUUDEN TUNNETTA.

Kainuun tavoitteet turvallisuussuunnitelmassa ovat

1.Tavoitteena turvallisuusjohtamisen pysyvä rakenne

Maakunnallisesti luodaan pysyvä ylisektoriaalinen johtamisen rakenne ja kuntien yvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteisiin sisällytetään turvallisuuden edistäminen.

2. Tavoitteena toimiva yhteistyömalli kunnat, sote, järjestöt ehkäisevän työn ja turvallisuuden tunteen lisäämiseksi

Yhteistyösopimusten määrittely paikallisesti. Paikallisen turvan sisällyttäminen osaksi maakunnallista turvallisuussuunnitelmaa.

3.Tavoitteena huolta aiheuttavien 18-29 –vuotiaiden rikos- ja häiriökäyttäytymisen ehkäisy ja varhainen tuki

Joustavat yhteistyökäytännöt ja tiedonkulun lisääminen viranomaisten välille.

4.Tavoitteena kotitapaturmien ehkäisy

Joustavat yhteistyökäytännöt ja tiedonkulun lisääminen viranomaisten välille.

2

Turvallisuutta kuvaavat keskeiset indikaattorit

Kainuun turvallisuussuunnitelman taustaindikaattoreina käytetään sähköisestä hyvinvointikertomuksesta, poliisin ja THL:n tapaturmatilastoista kerättyjä indikaattoreita eli osoittimia, tilastollisia lukuja, joiden avulla tietoa on tiivistetty helpommin hallittavaan ja ymmärrettävään muotoon. Indikaattori on laadullinen mittari, joka parhaimmillaan antaa laajoja ja monimutkaisiakin tietoja yksinkertaisemmassa muodossa. Indikaattori voi toimia myös apuvälineenä niin tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa kuin suunnittelussa ja päätöksenteossakin. Lisäksi yhteneväisillä toimintatavoilla ja periaatteilla kerätyillä indikaattoreilla voidaan verrata eri alueiden välistä kehitystä. (Sähköinen hyvinvointikertomus)

Taulukko 1. Turvallisuusindikaattorit Kainuu vs. Kainuun kunnat (pl Vaala)

Indikaattori	Kainuun Arvo		Hyryn-salmi	Kajaa-ni	Kuh-mo	Palta-mo	Puo-lanka	Risti-järvi	Sot-kamo	Suomus-salmi
	Arvo	Muutos								
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta (2013)	9,23	↔	5,1	11,1	7	7,2	8	5,6	9,5	5,7
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa (2013)	8,43	↔	10,2	8,3	7,1	10	9,6	5	9,7	8,2
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta (2013)	3,24	↓↓↓	2,3	3,1	4	3,3	3,1	4,2	3,5	2,8
Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäillyt / 1000 asukasta (2013)	18,5	↔	12,9	21,3	14,3	20,4	11,5	13,3	19	11,8
Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta (2013)	5,08	↑↑	3,1	5,3	4,6	4,1	4,2	3,5	7,4	3
Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1 000 asukasta (2013)	1,24	↔	1,2	1,8	0,7	0,8	0,7	1,4	0,1	0,9

Ohjeet taulukon **Muutos**- sarakkeen tulkitsemiseksi:

Nuolen suunta: Muutoksen suunta viiden vuoden takaiseen arvoon verrattuna

- Alaspäin = Indikaattorin saama arvo on vähentynyt (muutos alaspäin)
- Ylöspäin = Indikaattorin saama arvo on kasvanut (muutos ylöspäin)
- Vaakataso = Muutosta ei ole tapahtunut suuntaan eikä toiseen

- Jos viiden vuoden takaista arvoa ei ole, ohjelma vertaa automaattisesti neljän vuoden takaiseen arvoon, ja jos sitäkään ei ole, kolmen vuoden takaiseen arvoon jne.

Nuolten määrä: Mitä enemmän nuolia, sitä suurempi muutos verrattuna viiden vuoden takaiseen arvoon

- Yksi nuoli: Muutoksen suuruus on 5-9,9 prosenttia
- Kaksi nuolta: Muutoksen suuruus on 10–14,9 prosenttia
- Kolme nuolta: Muutoksen suuruus on vähintään 15 prosenttia

Nuolen väri: Onko muutos myönteinen vai kielteinen?

- **Vihreä väri:** Muutos on arvioitu / arvotettu **myönteiseksi asiaksi**
- **Punainen väri:** Muutos on arvioitu / arvotettu **kielteiseksi asiaksi**
- Harmaa väri: Muutosta ei ole arvotettu kielteiseksi tai myönteiseksi (= ei otettu kantaa, onko arvon nousu hyvä vai huono asia).

Kysymysmerkki: Vertailun mahdollistavaa arvoa ei ole (esim. tietoa ei ole kerätty aiemmin).

Yhteenvetona: Mitä useamman indikaattorin kohdalla on vihreitä nuolia, sitä enemmän koko **Kainuussa on tapahtunut myönteistä kehitystä Kainuun kuntiin nähden** viiden vuoden aikana. Mitä useamman indikaattorin kohdalla on punaisia nuolia, sitä enemmän Kainuussa on tapahtunut huolestuttavaa kehitystä viiden vuoden aikana kuntiin verrattuna.

Taulukko 2. Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta	2009	2010	2011	2012	2013
Kainuu	7,04	7,26	9,43	9,41	9,18
Hyrynsalmi	11,5	5,8	7,9	10	5,1
Kajaani	8,1	8,8	10,8	10,7	11,1
Kuhmo	3,7	4,1	8,1	6,2	7
Paltamo	5,9	6,7	10,5	8,3	7,2
Puolanka	3,8	4,6	5	9,6	8
Ristijärvi	2	2,6	3,4	7,6	5,6
Sotkamo	9,1	7,3	9,5	8,9	9,5
Suomussalmi	4,8	6,4	7,4	8,4	5,7

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset väkivaltarikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Väkivaltarikoksiin sisältyvät murhat ja tapot sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset.

Taulukko 3. Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100%:n alkoholina, litraa

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa	2009	2010	2011	2012	2013
Kainuu	8,88	8,65	8,93	8,64	8,47
Hyrynsalmi	10,5	10,1	10,6	10,3	10,2
Kajaani	9	8,6	8,9	8,6	8,3
Kuhmo	6,9	7	7,4	6,9	7,1
Paltamo	10	9,6	10	9,9	10
Puolanka	10,2	10,1	9,9	9,9	9,6
Ristijärvi	4,5	4,3	4,8	4,8	5
Sotkamo	10,2	10,1	10,1	9,9	9,7
Suomussalmi	8,2	8,3	8,7	8,3	8,2

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kunnan alueella Alkon myymälöistä myydyn ja kunnan alueella sijaitseviin elintarvikeliikkeisiin, kioskeihin, huoltoasemille ja anniskeluravintoloille toimitettujen alkoholijuomien määrän 100 %:n alkoholina laskettuna litroina jokaista vastaavalla alueella asuvaa kohden. Indikaattori kuvaa alkoholijuomien tilastoidun myynnin määrää asukasta kohden.

Taulukko 4. Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta	2009	2010	2011	2012	2013
Kainuu	4,68	3,77	4,48	3,88	3,23
Hyrynsalmi	3,2	2,2	3,4	5	2,3
Kajaani	4,6	3,8	4,7	3,4	3,1
Kuhmo	6,5	3,2	3,5	4,4	4
Paltamo	6,1	3,3	4,7	3,5	3,3
Puolanka	1,6	2,9	1,7	1	3,1
Ristijärvi	2	2,6	6	2,8	4,2
Sotkamo	5,4	3,9	5,3	4,7	3,5
Suomussalmi	3,6	5,2	4,5	5,4	2,8

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rattijuopumukset kirjataan tapahtumapaikan mukaan.

Taulukko 5. Päihtyneiden säilöönotot /1000 asukasta

Päihtyneiden säilöönotot / 1 000 asukasta	2009	2010	2011	2012	2013
Kainuu	16,15	14,52	14,25	14,95	11,97
Hyrnsalmi	12,2	17,5	13,5	23,1	13,3
Kajaani	22,5	18,8	19,5	22	18,1
Kuhmo	15	10,4	9	6,8	8
Paltamo	5,9	5,9	8,7	6,7	3,9
Puolanka	7,7	12,4	13,7	9,2	2,1
Ristijärvi	10,5	5,9	7,4	4,8	2,1
Sotkamo	11	11,4	9,1	6,6	5
Suomussalmi	6,5	9,5	7,5	7,9	5,8

Indikaattori ilmaisee päihtymyksen vuoksi säilöön otettujen osuuden tuhatta asukasta kohti. Kyseessä on myös turvallisuuteen ja järjestykseen liittyvä indikaattori, joka kertoo osaltaan viranomaisten aktiivisuudesta ja resursseista. Säilöönotto päihtymyksen vuoksi tehdään henkilön tilanteen turvaamiseksi.

Taulukko 6. Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syyllisiksi epäilty/ 1000 asukasta

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syyllisiksi epäilty / 1000 asukasta	2009	2010	2011	2012	2013
Kainuu	19,28	19,23	18,66	18,43	18,24
Hyrynsalmi	17,9	16,1	18	30	12,9
Kajaani	16,8	21,8	18	15,3	21,3
Kuhmo	20,3	14,3	22,6	14,8	14,3
Paltamo	22	9,8	16,8	20	20,4
Puolanka	12,2	15	17,7	13,6	11,5
Ristijärvi	18,4	9,3	7,4	14,5	13,3
Sotkamo	32,6	18,9	19,8	24,7	19
Suomussalmi	14,9	22	19,2	26,3	11,8

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana poliisin tietoon tulleiden päihteiden vaikutuksen alaisena tehtyjen rikosten, rikkomusten ja liikenteen vaarantamisten syylliseksi epäiltyjen osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä.

Poliisin tietoon tullut rikollisuustilasto keskittyy rikollisuutta koskevien alueellisten jakaumien sekä poliisin toiminnan kuvaamiseen. Poliisin tietoon tulleet rikokset -tilastossa kuvataan vain rikoksia, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista jää siten tilaston ulkopuolelle. Ne eivät tule poliisin tietoon tai niitä ei rikoksina ilmoiteta. Tilastoimattoman rikollisuuden laajuutta on selvitetty väestöön kohdistuvilla haastattelututkimuksilla.

Taulukko 7. Päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyistä väkivaltarikoksista syyllisiksi epäilty/ 1000 asukasta.

Päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyistä väkivaltarikoksista syyllisiksi epäilty / 1 000 asukasta	2009	2010	2011	2012	2013
Kainuu	4,2	3,96	4,6	4,64	5,04
Hyrynsalmi	7,2	5,5	7,9	6,1	3,1
Kajaani	2,9	3,8	3,2	3,1	5,3
Kuhmo	5	3,7	8,1	5,3	4,6
Paltamo	3,1	1,8	4,5	5,6	4,1
Puolanka	3,2	5,9	4,3	5,8	4,2
Ristijärvi	5,2	2,6	2,6	2,8	3,5
Sotkamo	8,6	5	5,8	6,5	7,4
Suomussalmi	3,4	3,7	5	7,4	3

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana poliisin tietoon tulleiden päihteiden vaikutuksen alaisena tehtyjen väkivaltarikosten syylliseksi epäiltyjen osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Rikoksista epäiltyjen lukumäärä on eri asia kuin syylliseksi todettujen lukumäärä.

Poliisin tietoon tullut rikollisuustilasto keskittyy rikollisuutta koskevien alueellisten jakaumien sekä poliisin toiminnan kuvaamiseen. Poliisin tietoon tulleet rikokset -tilastossa kuvataan vain rikoksia, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista jää siten tilaston ulkopuolelle. Ne eivät tule poliisin tietoon tai niitä ei ilmoiteta rikoksina.

Taulukko 8. Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1 000 asukasta	2009	2010	2011	2012	2013
Kainuu	0,73	0,95	1,48	1,17	1,22
Hyrynsalmi	0,4	0,4	0,4	1,2	-
Kajaani	1,3	1,6	1,9	1,8	1,8
Kuhmo	0,1	0,4	-	0,6	0,7
Paltamo	0,3	0,5	2,9	1,3	0,8
Puolanka	0,3	0,3	0,3	0,3	0,7
Ristijärvi	-	-	-	0,7	1,4
Sotkamo	0,2	0,1	0,3	0,4	0,1
Suomussalmi	0,1	0,4	1,2	0,3	0,9

Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden huumausainerikosten (pl, huumausaineen käyttörikokset ja törkeät huumausainerikokset) osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Poliisin tietoon tulleet rikokset sisältävät ne rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Huumausainerikoksiin kuuluvat huumausaineen käyttörikokset, huumausainerikokset sekä törkeät huumausainerikokset.

Taulukko 9. Tapaturmaiset kuolemat alueella kymmenen vuoden aikana vuosina 2004–2013 iän ja sukupuolen mukaan.

	0-17	18-19	20-24	25-29	30-54	55-64	65-79	80-	
Liikenne, kevyt	<5	<5	<5	<5	<5	<5	5	<5	
Liikenne, moottoriajoneuvot	5	<5	6	<5	17	6	8	<5	
Kaatuminen ja putoaminen	<5	<5	<5	<5	17	24	59	123	
Hukkuminen	<5	<5	<5	<5	19	9	9	<5	
Tukehtuminen	<5	<5	<5	<5	<5	<5	5	<5	
Tulipalo	<5	<5	<5	<5	11	5	8	<5	
Paleltuminen	<5	<5	<5	<5	<5	<5	6	<5	
Alkoholimyrkytys	<5	<5	<5	<5	68	37	11	<5	
Muu myrkytys 8	<5	<5	5	<5	38	12	<5	<5	
Muut tapaturmat	<5	<5	<5	<5	12	10	9	6	

Hukkumiskuolemien määrä poikkeaa muun Suomen hukkumiskuolemista +91%, Tulipaloista johtuvat kuolemat 177%, alkoholimyrkytyksestä johtuvat kuolemat +60% ja muista myrkytyksistä johtuvat kuolemat +62%. Kainuussa tapahtuu muuhun Suomeen verrattuna ko. tapaturmista johtuvia kuoleman syitä on odotettua enemmän.

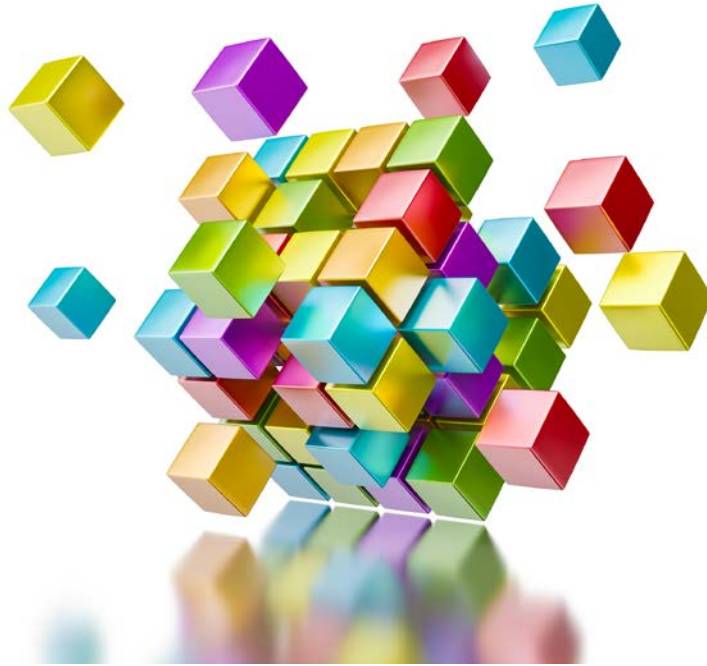
Vertailu-sarake kertoo kuinka paljon alueella havaittu kuolemien määrä poikkeaa siitä kuolleiden määrästä, joka olisi odotettavissa, jos alueen kuolleisuus olisi samanlaista kuin koko Suomessa. Esimerkiksi +10 % kertoisi alueella tapahtuvan 10 prosenttia odotettua enemmän kuolemia. Vain tilastollisesti merkitsevät poikkeamat ilmoitetaan. Jos taulukossa esiintyy symboli –, se tarkoittaa, että vertailussa laskettu ero ei ole tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko 10. Tapaturmien ja väkivallan aiheuttamat hoitojaksot kymmenen vuoden aikana vahinkotyyppin, iän ja sukupuolen mukaan Kainuussa vuosina 2004–2013, N. 10

Miehet	0-17	18-19	20-24	25-29	30-54	55-64	65-79	80-	Yht.
Liikenne, kevyt	62	<5	9	<5	69	46	60	28	280
Liikenne, moottoriajoneuvot	178	31	82	65	193	70	80	21	720
Kaatumis- ja putoamistapaturma	441	69	152	140	1 421	879	1 214	812	5 130
Veteen vajoaminen	<5	<5	<5	<5	<5	<5	<5	<5	10
Hengitystä estävät tapaturmat	13	<5	<5	<5	<5	<5	<5	<5	30
Tulipalo	6	<5	8	<5	36	5	7	6	70
Paleltuminen	<5	<5	<5	<5	18	9	7	<5	50
Myrkytys (muu kuin alkoholi)	25	<5	11	<5	69	23	11	9	150
Alkoholimyrkytys	17	<5	<5	<5	15	9	<5	<5	50
Muu tapaturma	323	77	208	149	1 124	784	918	227	3 810
Yhteensä	1 070	190	480	370	2 950	1 830	2 310	1 110	10 290

Naiset	0-17	18-19	20-24	25-29	30-54	55-64	65-79	80-	Yht.
Liikenne, kevyt	30	<5	7	12	51	34	81	23	240
Liikenne, moottoriajoneuvot	58	17	47	27	73	35	38	13	310
Kaatumis- ja putoamistapaturma	251	38	57	60	765	717	1 924	2 607	6 420
Veteen vajoaminen	<5	<5	<5	<5	<5	<5	<5	<5	<5
Hengitystä estävät tapaturmat	6	<5	<5	<5	<5	<5	7	<5	20
Tulipalo	8	<5	<5	<5	6	<5	<5	<5	30
Paleltuminen	19	<5	<5	<5	<5	<5	9	6	40
Myrkytys (muu kuin alkoholi)	19	5	12	9	55	19	23	22	160
Alkoholimyrkytys	12	<5	<5	<5	<5	<5	<5	<5	20
Muu tapaturma	185	34	59	72	653	514	997	441	2 960
Yhteensä	590	100	190	180	1 610	1 330	3 080	3 120	10 190

	0-17	18-19	20-24	25-29	30-54	55-64	65-79	80-	Yht.
Kaikki yhteensä	1 660	280	660	550	4 560	3 160	5 390	4 230	20 490

3

Turvallisuustyön rakenteet maakunnallisesti ja kunnallisesti

Turvallisuustyö edellyttää pitkäjänteistä yhteistyötä ja suunnitelmallisuutta vuosiksi eteenpäin. Ilman pysyviä rakenteita ja työn seuraamista ja arvioimista, ei voida tarttua joustavasti ja nopeasti muuttuviin tilanteisiin sekä olosuhteisiin. Kainuun ensimmäisestä turvallisuussuunnitelmasta vastasi hallintokokeilun alainen Kainuun maakunta –kuntayhtymä sosiaali- ja terveydenhuolto vetoisesti. Hallintokokeilun purkaututtua vastuu siirtyi Kainuun liitolle. Uudessa turvallisuussuunnitelmassa on koettu tärkeäksi saada työlle pysyvä johtaminen ja koordinointi sekä tiivis seuranta ja arviointi.

Tavoitteiden määrittelyssä hyödynnetään hallituksen Sisäisen turvallisuuden ohjelmaa. Viimeisin sisäisen turvallisuuden ohjelma hyväksyttiin 14.6.2012. Tavoitteena on, että kunnan- ja kaupunginvaltuustot käsittelevät paikalliset turvallisuussuunnitelmat ja seuraavat niiden toteutumista. Tätä kautta turvallisuus tulee osaksi kunnan tai kaupungin toimintastrategiaa ja johtamista.

Turvallisuussuunnitelma voi olla myös osa lakisääteistä hyvinvointikertomusta, joka tulee tehdä vähintään valtuustokausittain. Sähköinen hyvinvointikertomus antaa laajan pohjan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen eli samoja asioita joita käsitellään turvallisuussuunnitelmassakin.

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Kumppanit	Vastuutaho	Mittarit
TURVALLISUUS- JOHTAMISEN RAKENNE	Maakuntataso Pysyvä maakunnallinen turvallisuuden johtoryhmä, joka seuraa ja arvioi suunnitelman toteutumista kokonaisuutena sekä johtaa turvallisuussuunnittelun prosesseja 2 x vuosi.	2015	Kunnat, Kainuun sote, järjestöt, poliisi, pelastuslaitos, rajavartiolaitos maahan- muuttaja palvelut	Kainuun liitto	Asetettu kyllä/ei
	Painopistetyöryhmät seuraavat omalta osaltaan suunnitelman toteutumista. Työryhmät kokoontuvat 2 x vuosi ennen maakunnallisen turvallisuuden johtoryhmän kokouksia ja raportoivat toteutumisesta johtoryhmälle.	2016 - 2018		Kainuun liitto	Toteutuneet kokoukset
	Kuntien turvallisuusyhteistyön koordinoimiseksi resurssoidaan työpanosta.	2016		Kainuun liitto	Tehdyt raportoinnit
	Kuntataso Esitys kunnille olemassa olevien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) työryhmien nimeämistä Hyvinvoinnin, Terveiden ja Turvallisuuden edistämisen työryhmiksi (HYTETU)	2015	Kunnan HYTE työryhmän jäsenet	Kunnan HYTETU työryhmän jäsenet	Työpanos Tehty esitys kunnille ja työryhmien kokoon- tuminen x/vuosi

4

Kuntien, Kainuun soten ja järjestöjen yhteistyö

Sisäisen turvallisuuden ohjelman keskeisenä tavoitteena on saada viranomaiset yhteistyöhön järjestöjen kanssa yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan turvallisuuden edistämiseksi.

Kainuussa on vielä suhteellisen paljon järjestöjä, joista suurin osa on pieniä vapaaehtoisvoimin toimivia paikallisyhdistyksiä. Järjestöillä itsellään on kokemukseen perustuvaa ennakointitietoa oman kuntansa hyvinvoinnin tilasta, joka voi olla nähtävissä viiveellä indikaattoritiedoissa (Kokemustiedon kerääminen hyvinvointikertomukseen järjestöjä hyödyntäen –esitys, 16.9.2015 Marjo Riitta Tervonen Soste ry). Järjestöt pystyvät tarttumaan joustavasti ja nopeasti syntyneisiin haasteisiin. Vähenevien resurssien vuoksi Kainuussa tarvitaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi kaikkia toimijoita.

Uusi kuntalaki 1§ määrittää entistä vahvemmin kunnan roolin hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden edistämisessä. Laaja-alaisen hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden lisäämiseksi tulee järjestöjen vastuiden tulee kulkea rinnakkain viranomaisvastuiden kanssa.

Jotta aito, suunniteltu ja yhdessä arvioitu yhteistyö järjestöjen ja julkisen sektorin välillä olisi mahdollinen, tulee siitä sopia yhteisesti. Kokemuksia järjestöyhteistyösopimuksista julkisen ja kolmannen sektorin välillä on jonkin verran, varsinkin suuremmissa kaupungeissa. Sopimus on tahdon ilmaisu, joka parhaimmillaan kannustaa niin kuntia, Kainuun sotea kuin paikallisia järjestöjä tekemään enemmän ja laajemmin ja/tai syvemmin yhteistyötä.

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Kumppanit	Vastuutaho	Mittarit
KUNNAT, KAINUUN SOTE JA JÄRJESTÖT YHTEISTYÖ					
Tasavertainen toimijuus	Järjestöyhteistyö- sopimuksen laatiminen (Liite 1.)	2016	Kunnat, sote ja järjestöt	Kunta, HYTETU työryhmä	Tehdyt järjestöyhteistyösopimukset
Vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen	Järjestöjen edustaja(-t) mukaan valmisteluun, joka koskettaa järjestöjä	2016	Kunnat, sote ja järjestöt	Kunta, Sote	Osallisuus suunnittelu- prosesseissa
Vapaaehtoistoimijoiden jaksamisen tukeminen ja vertaistuen jatkuvuuden turvaaminen	Käynnistetään tuen tarpeen kartoitus esim. koulutusten ja "työnohjauksen " osalta vapaaehtoistoimijoille	2017	Kunnat, sote ja järjestöt	<u>Sote:</u> koulutus- päällikkö, terveyden edistämisen suunnittelija <u>Kunnat:</u> koulutuk- sesta vastaavat toimiala- johtajat ja paikalliset työnohjaajat	Tehdyt kartoitukset tuen tarpeesta Tuen tarpeiden sisällyttäminen HVK:hon

4.1

Paikallinen turva

Paikallinen turvaohjelma on osa Kyläteemaohjelmaa ja se on laadittu yhdessä Kainuun Nuotta ry:n, Kajaanin ammattikorkeakoulun, ProAgria-Kainuun, Kainuun kylien ja maakunnallisten järjestöjen kanssa. Paikallisen turvaohjelman johtajuutena on arjen turvallisuuden tunteesta syntyvä tarve. Toiminta-alueena ovat kylät, taajamat ja kaupunginosat.

Entisten palo- ja pelastus- sekä järjestystoimen palvelujen lisäksi mukaan on otettu kansalaisten omaehtoinen toiminta. Arjen turvallisuus käsitteenä on uusi, mutta pitää sisällään tuttuja asioita kuten palvelut, infran, syrjäytymisen ehkäisemisen sekä erilaiset pelastamis- ja selviytymistaidot. Turva-asioihin tarvitaan tukea; koulutusta, neuvontaa ja suunniteltuja toimintamalleja ulkopuolisen asiantuntijan kautta. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK on KAMK:n kanssa keskeinen kumppani paikallisen turvaohjelman toteuttamisessa.

Kylien turvan kolme tasoa ovat ennaltaehkäisy, kriisin hoito ja kriisin jälkihoito. Tähän liittyy myös maakunnallisen koordinoinnin ja työnjaon kehittäminen mm. vapaaehtois- ja viranomaistyössä kylien turvallisuuden osalta.

Kuvio 1. Kylien turva tasot (Kylien turva –Kainuun kylien turvaohjelma 2015)

Kansalaisjärjestöjen rooli Kainuun turvaohjelmassa

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Kumppanit	Vastuutaho	Mittarit
Toimin- nallinen sujuva ja turvalli- nen arki	Turvasuunnitelmat osaksi kylä ja kaupunginosasuunnitelmia	2016-20	Kylät,SPEK, KAMK	Kainuun Nuotta ry	Turvaohjelmien määrä ja laatu
	Kylävaste, omaehtoinen ennalta ehkäisevä, kriisiajan ja kriisin jälkeinen toiminta,	2016-20	Kylät,SPEK, KAMK	Kainuun Nuotta ry	Toimijoiden, koulutusten ja kehitettyjen toimintamallien määrä ja laatu
	Kylien turvayhdyshenkilöverkosto ja yhteistyö viranomaisten kanssa palvelut.	2016-20	Kylät,SPEK, KAMK	Kainuun Nuotta ry	
	Kulttuurienvälisyyden edistäminen ja monikulttuurisuusosaamisen vahvistaminen	2016-	Kainuun Nuotta ry, MLL, 4H	Kunnat, vastaanotto-keskukset	Yhteistyön määrä, alueellinen kattavuus ja laatu
	Eri-ikäisten ihmisten (perus)palvelut ovat kohtuudella saavutettavissa. Aukkaiden näkökulma, kolmikanta-yhteistyö (kumppanuus) ja uudet teknologiset mahdollisuudet huomioiden	2016-	yriykset, kolmassektori	Kunnat, Kainuun sote	Kotoutumiseen ja kohtaamis-toimintaan osallistuneitten määrä
	Syrjäytymisen ehkäisy. Työllistäminen, työhön valmennus ja kuntouttaminen, ennalta ehkäisevä ryhmätoiminta, koulutus näiden toteuttamiseen	2016-	kolmassektori	Kunnat, Kainuun sote, ELY	Kumppanuuden määrä ja laatu, asiakaspalautteet
	Turvallisessa kunnossa oleva tiestö ja hyvälaatuinen käyttöveden saannin turvaaminen	2016-	vesisoyus-kunnat, kiinteistöjen omistajat, yriykset	Tiehallinto kunnat,	Syrjäytyneitten määrän muutos, toiminnan laatu ja sijoittuminen avoimille työ-markkinoille
	Valokuitu ja digitaaliset palvelut kaikkien saataville kohtuulliseen hintaan	2016-20	kolmassektori	Kunnat, operaattorit, yriykset	Tiestön turvallisuus, käyttöveden saanti ja laatu Valokuidun kattavuus, palvelujen laajuus

Nuorten aikuisten rikos- ja häiriökäyttäytymisen ehkäisy ja varhainen tuki

Poliisin tilastojen ja kokemustiedon perusteella eniten huolta herättävät 18-29 –vuotiaat nuoret aikuiset, joilla on toistuvaa häiriökäyttäytymistä ja kasaantuvaa rikollisuutta. Taustalla on usein päihteet, työttömyys ja mielenterveysongelmat ym. syrjäytymisen elementit. Alle 18 –vuotiaat ovat lastensuojelulain piirissä ja yhteistyö mm. poliisiin ja sosiaaliviranomaisten kanssa on muotoutunut lastensuojeluilmoituskäytännön myötä hyväksi ja toimivaksi. Nuorten aikuisten osalta tarvitaan yhteistyön tiivistämistä ja toimintamallien kehittämistä paremmin vastaamaan varhaisen tuen tarpeeseen.

Poliisin tietoon tulleiden rikosten perusteella voidaan todeta, että Kainuussa tapahtuu asukaslukuun verrattuna paljon väkivaltaisia rikoksia verrattuna muuhun Suomeen. Kainuun kunnista erityisesti Kajaanissa ja osin myös Sotkamossa tilanne on huonoin. Myös huumausainerikoksia tulee Kajaanissa poliisin tietoon asukaslukuun verrattuna selvästi keskivertoa enemmän. Eri viranomaiset ja muut toimijat tekevät entistä enemmän yhteistyötä auttaakseen nuoria ratkaisemaan ongelmiaan.

Häiriökäyttäytyvien ja rikoksia tekevien nuorten aikuisten ryhmä on haastava mm. siksi, että heitä voidaan auttaa lähinnä vain omalla suostumuksellaan. Hyvin usein tähän ikäryhmään kuuluva nuori aikuinen ei itse ymmärrä tarvitsevänsä ulkopuolisten apua. Tämä tarkoittaa sitä, että viranomaisten ja eri toimijoiden yhteistyötä pitää edelleen kehittää, syventää ja laajentaa. Myös uusia tapoja toimia tulisi kehittää. Hyviä kokemuksia on erilaisista nuoren ongelmien nopeasta ratkomisesta. Myös nykyisten resurssien paremmalla suuntaamisella voidaan saada parempia tuloksia.

Etsivä nuorisotyö on toimijana viranomaisten välimaastossa tavoittaen alle 29- vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työelämän ulkopuolella. Etsivät ohjaavat nuorta niiden palveluiden ja muu tuen piiriin, joka ovat nuorelle sopivimpia. Ryhmätoiminnan kautta vahvistetaan nuorten aikuisten sosiaalisia ja muita taitoja. Yhteistyötä pyritään tiivistämään eri toimijoiden kanssa ja etsivä nuorisotyöntekijä voi olla esimerkiksi työparina kotikäynnillä.

Sosiaalityössä tavoitellaan tilannetta, jossa paneudutaan perusteelliseen palvelutarvearvion tekemiseen asiakkaan elämäntilanteesta. Asiakkaalta kysytään ainakin seuraavat asiat:

- 1) päihteiden käyttö
- 2) väkivallan kohtaaminen elämässä
- 3) perheen lapset otetaan puheeksi (tavoitteena mahdollisimman varhainen epäkohtien tunnistaminen ja yhteistyön käynnistäminen perhetyön/lastensuojelun kanssa)
- 4) mielenterveys

Sosiaalityössä on sosiaaliohjaajia, jotka ovat perehtyneet perhe- ja läheissuhdeväkivaltaan ja tehneet ohjeistusta puheeksi ottamisesta sekä koonneet verkostotietoutta. Palvelujen kentässä tulisi olla palveluja/yhteistyötahoja, joihin ohjata väkivaltaan ajatuneita nuoria henkilöitä. Valmistella on Oulun seudun settlementti ry:n hanke katuväkivaltaa harjoittaneille nuorille (myös vanhemmille), joka toimisi myös koko Kainuun alueella. Tarvetta sosiaalityössä on edelleen mm. koulutukselle ja toimintatavoille. Sosiaalityön ja poliisin kesken on sovittu, että mikäli sosiaalipalvelukeskuksen asiakkailta löydetään teräaseita niistä ilmoitetaan aina poliisille, jotta vältetään mahdollisilta ympäristössä tapahtuvilta väkivallanteoilta sosiaalipalvelukeskuksessa asioinnin jälkeen.

Kajaanin terveysaseman päivystyksessä kohdataan usein päihteitä runsaasti käyttäviä nuoria aikuisia, joilla ei ole rahaa tai paikkaa minne mennä esimerkiksi yöksi. Selvittelyssä on voitaisiinko päivystyksestä olla sosiaalityöhön yhteydessä ja käynnistää palvelutarpeen arviointi mahdollisimman pian. Hyvin monet nuoret aikuiset tarvitsevatkin mielenterveys- ja päihdehoidon palveluita ja yhteistyön tiivistäminen palveluiden saamiseksi on välttämätöntä.

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Kumppanit	Vastuutaho	Mittarit
18-29 -VUOTIAIDEN RIKOS- JA HÄIRÖKÄYT- TÄYTYMISEN EHKÄISY JA VARHAINEN TUKI	Laaditaan ja päivitetään Kajaanin seudun "palvelukartta" viranomaiskäyttöön helpottamaan yhteydenottoa ja yhteistyötä (Liite 2.)	2015		Valmistelu- työryhmä	Palvelukartan toimivuuden arviointi: lisännyt yhteistyötä kyllä/ei
	Syntynyt pohja käytettävissä myös muilla seuduilla				Palvelukartan päivittäminen tehty/ei
	Kenttätöytäntekijöiden tapaaminen 2-4 x vuodessa	2015			Palvelukartta-pohjan käyttö muilla alueilla käytetty/ei Toteutuneet tapaamiset

6

Kotitapaturmien ehkäisy

THL:n julkaisemien alueellisten tapaturmatilastojen 2015 mukaan Pohjois- ja Itä-Suomessa tapahtuu useammin sairaalan vuodeosastohoitoon johtavia tapaturmia kuin Etelä-Suomessa. Suurin osa tapaturmista tapahtuu vapaa-ajalla ja kotona arkisissa askareissa. Koko maassa yleisin syy sairaalahoitoon ja kuolemaan johtaviin tapaturmiin ovat kaatumiset. Alkoholilla on merkittävä riskiä nostava rooli tapaturmissa. Päihtymys on tapaturmaisten kuolemien osatekijänä useammin Kainuussa kuin esimerkiksi Keski-Pohjanmaalla (*Tapaturmakatsaus 2015. Kainuun pelastusalue. THL*).

Alueellinen väestörakenne ja paikalliset hoitokäytännöt sekä alueella vallitseva yleinen turvallisuuskulttuuri selittävät merkittäviä eroja tapaturmien määrässä ja laadussa sekä niistä aiheutuvassa hoidontarpeessa.

Kainuun pelastuslaitos yhdessä Kainuun soten vanhuspalveluiden kanssa valmisti tarvittavat toimenpiteet kotitapaturmien ehkäisemiseksi.

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Kumppanit	Vastuutaho	Mittarit
KOTITAPA- TURMIEN EHKÄISY	Kotikäynneille palo- ja pelastuslaitoksen asiantuntijuutta mukaan sovitusti	2016		Vanhuspalvelut ja Pelastuslaitos	Toteutuneet kotikäynnit
	Koulutuspaketti vanhuspalveluiden työntekijöille	2016		Pelastuslaitos	Toteutuneet koulutukset
	Yhteistyö aikuisten mielenterveys- ja riippuvuuksien hoidon kanssa	2017	Aikuisten mielenterveys- ja riippuvuuksien hoidon palvelut	Vanhuspalvelut	Toteutunut kyllä/ei
	Palo- ja pelastustoimen osallistuminen vanhuspalveluiden infopisteisiin tapaturmien ehkäisyn teemalla	syksy 2016		Pelastuslaitos	Toteutuneet infot tapaturmien ehkäisystä
	Koulutukset tapaturmien ehkäisystä mm. eläkeläisjärjestöille	2016	Kainuun Nuotta ry/ kyläyhdistykset	Vanhuspalvelut	Toteutuneet koulutukset
	Vanhuspalveluiden toimintakykyraportin edelleen kehittäminen	2016		Vanhuspalvelut	Toteutunut kyllä/ei
	Opas kerrostalojen paloturvallisuuteen	2016		Pelastuslaitos	Perehdytetty kyllä/ei

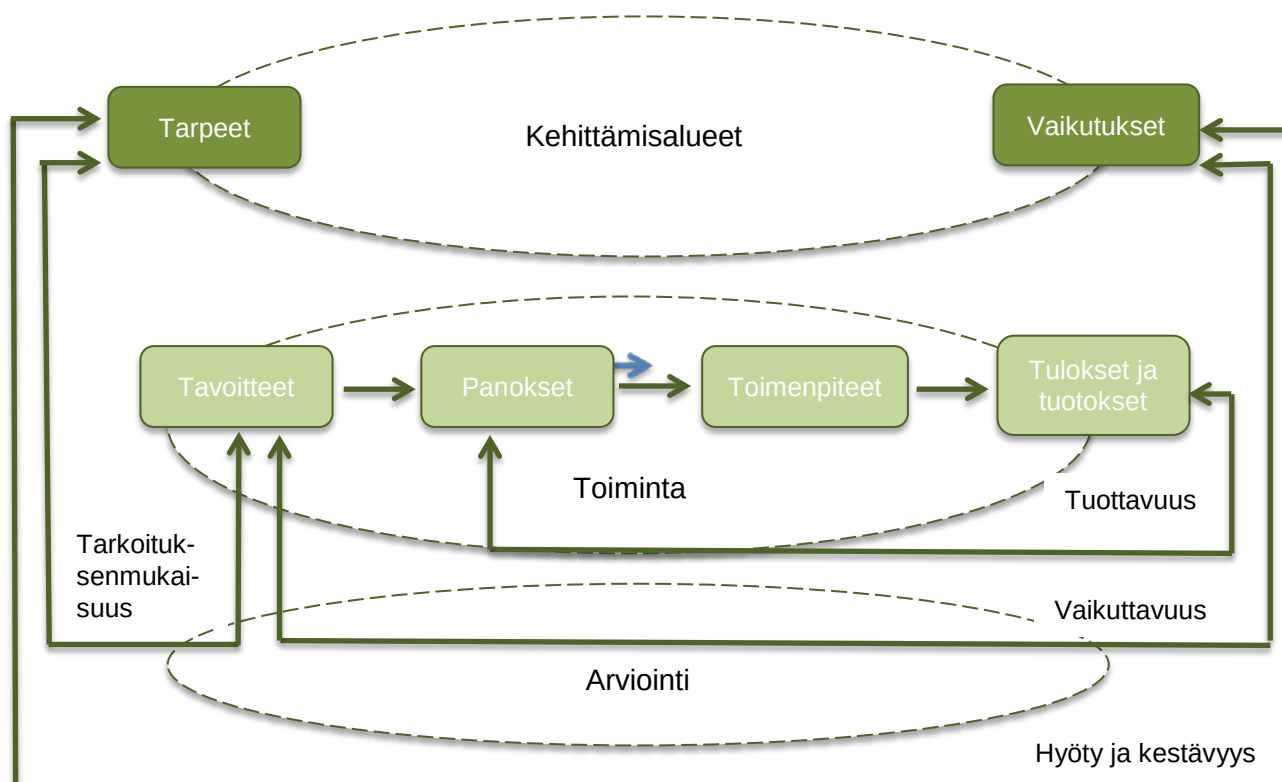
7

Seuranta ja arviointi

Hyvin tehdyn turvallisuussuunnittelutyön toteutumisen edellytyksenä on paitsi eri tahojen sitoutuminen, myös aktiivinen työn seuranta ja arviointi. Arvioinnilla tarkoitetaan toimenpiteiden, niiden toimeenpanon, vaikuttavuuden, tehokkuuden ja merkityksen kriittistä arviointia suhteessa tavoitteisiin sekä tulosten ja johtopäätösten raportointia suunnittelun ja päätöksenteon avuksi.

Arviointi on siis työkalu, ei itse tarkoitus. Arvioinnin kautta voidaan joko jatkaa valittua linjaa tai tehdä muutoksia, mikäli arvioinnin kautta todetaan, että valittu tavoite, panokset ja/tai toimenpiteet eivät ole oikeita tai sopivia.

Kuvio 1. Arvioinnin alueet (Lähde: European Commission, 1997, 25)

Kainuun turvallisuus suunnitelman Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuussa toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi valittiin seuraavat laadulliset indikaattorit:

1. Miten arjen turvallisuuden tunne on kehittynyt?
2. Miten edistävää ja ehkäisevää työtä on onnistunut?
3. Miten ihmisten luottamus toisiinsa on kehittynyt?
4. Miten yhteistyön toimintamalli julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä on onnistunut ja toiminut?
5. Miten vapaaehtoisjärjestöt ovat osallistuneet toimintaan?
6. Miten kokonaisuus on eri tasoilla toiminut, maakunta – kunta- kylä?
7. Miten perheiden ja sosiaalinen turvallisuus on kehittynyt?
8. Miten asukkaiden osallisuus turvatoimintaan on kehittynyt?
9. Miten kylien turvasuunnitelmat on liitetty osaksi kuntien turvasuunnitelmia?
10. Miten kylien turvasuunnitelmat on viety osaksi kyläsuunnitelmia

Yhteenvedo ja pohdinta

Turvallisuuden tunne muodostuu ihmisen henkilökohtaisten kokemusten, havaintojen ja olosuhteiden perusteella. Ihmisen arkiturvallisuuden tunteeseen vaikuttavat omat kokemukset tai uhkakuvat rikosten, tapaturmien tai onnettomuuksien uhriksi joutumisesta. Turvallisuuden tunnetta lisää viranomaisten tai yhteisöjen puuttuminen ennalta estävästi ko tilanteisiin ja olosuhteisiin. Myös ihmisen hyvinvointiin tai viihtyvyyteen vaikuttavat asiat vaikuttavat turvallisuuteen, jolloin käsitys arjen turvallisuudesta laajenee.

Hallituksen päätökset sote ratkaisuihin vaikuttavat Suomen kuntiin ja järjestettäviin sote palveluihin, niin että kunnille jää tulevana vuosina entistä vahvemmin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen liittyvä rooli. Tästä roolista käsin on mahdollista luoda entistä joustavampaa kulttuuria ja toimintatapaa yhteisöllisyydelle ja yhdessä toimimiselle julkisen ja 3. sektorin välillä.

Toimintaympäristön muutokset tapahtuvat nopeudella, jota on mahdoton ennakoita. Yhteisöllisyydellä turvallisuutta Kainuuseen – turvallisuussuunnitelman 2015-2018 valmistelun aikana koko Suomen tilanne muuttui turvapaikanhakijoiden osalta oleellisesti. Suunnitteluprosessin ollessa loppusuorallaan todettiin, että turvapaikanhakijoiden mm. kotouttamiseen liittyvät asiat tulee huomioida osana nyt olevaa suunnitelmaa. Esimerkiksi kuntien, Kainuun soten ja järjestöjen yhteistyön kautta voidaan rakentaa hyviä kotouttamisen keinoja jo ennen turvapaikkapäätöstä. Jotta nyt tehty suunnitelma eläisi muutosten mukana, tulee tehtyä suunnitelmaa arvioida riittävän tiheästi vuositasolla ja nostaa tarvittavat muutokset yhteiseen keskusteluun sekä suunniteluun.

Turvallisuussuunnitelman hyvä toteutuminen edellyttää ennenkaikkea sitoutumista kaikilta osapuolilta; Kainuun liitolta sitoutumista toimijoiden koordinointi-, koollekutsumis- ja seurantatehtävään sekä kunnilta, Kainuun sotelta ja järjestöiltä sitoutumista ja resurssointia yhteistyöhön.

Lähdeluettelo

European Commission (1997). *Evaluating EU Expenditure Programmes*. Ex Post and Intermediate Evaluation. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

Kaisa Karhu-Härkönen (2010) *Turvallisuussuunnitelma 2010-2012 Kainuun ja kainuulaisten turvallisuuden edistämiseksi*. D:35 Kainuun maakunta –kuntayhtymä. Kainuun kunnat.

Ratkaisujen Suomi Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. Valtioneuvoston kanslia.

Sisäasianministeriö (2012). *Turvallisempi huomen – Sisäisen turvallisuuden ohjelma*. Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/2012

Tapaturmien ehkäisyn yksikkö Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2014). *Tapaturmakatsaus 2015. Kainuun pelastusalue*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Kylien turva –Kainuun kylien turvaohjelma 2015. Kainuun Nuotta ry

Kokemustiedon kerääminen hyvinvointikertomukseen järjestöjä hyödyntäen –esitys, 16.9.2015 erityisasiantuntija Marjo Riitta Tervonen Soste ry

Julkaisuluettelo

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut

Sarja B: selvitykset ja tutkimukset

Sarja C: hallinnolliset asiakirjat

Sarja D: monistesarja

Sarja A

Sarja B

B:1 Vammaispalveluhankkeen Kainuun osahankkeen loppuraportti

B:2 Tukeva 3 – juurruttamishanke Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen Pohjois-Suomessa Kainuun osahanke Loppuraportti 1.10.2012– 31.10.2013

B:3 Virta – Pidämme huolta työ ja toimintakyvystämme sekä tulevaisuudestamme 2011–2013 – loppuraportti

Sarja C

C:1 Talousarvio 2013 ja taloussuunnitelma 2014–2016

C:2 Vuosikertomus 2012 Kainuun maakunta – kuntayhtymä

C:3 Talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2015–2017

C:4 Vuosikertomus 2013 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Sarja D

D:1 Tieto toiminnaksi – hankkeen raportti Lapsiperheiden ja nuorten päihdepalvelujen kehittämislinjauksia – Tietoa päihteistä ja päihdepalvelujen tarpeesta Kainuussa

D:2 Osallisuutta ja sosiaalista vahvistumista Kainuussa - Virta Kainuu -osahankkeen loppuraportti

D:3 Palvelutarjotin 2013 – Päivätoimintaa ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja Kainuussa, Virta Kainuu –osahanke

D:4 Selvitys tehostetun palveluasumisen palvelusetelin hinnoittelusta - Aktiiviasiakashankkeen selvityksiä

D:5 Strengthening the Customer's Freedom of Choice - Aktiiviasiakashanke Alankomaissa ja Belgiassa syksyllä 2013

D:6 Aktiiviasiakashankkeen loppuraportti – Kyllä kai minä itse parhaiten tiedän, mitä palveluja tarvitsen

JÄRJESTÖYHTEISTYÖSOPIMUS

1.Sopijaosapuolet: Tämän sopimuksen sopijaosapuolet ovat kunta X, Kainuun sote kuntayhtymä ja kunnassa toimivat järjestöt

2.Kumppanuus käsitteenä

Kumppanuus (partnership, partnering) on yhteistoimintaa harjoittavien toimijoiden käyttämä termi, jolla kuvataan yhteistoiminnan luonnetta ja sen läheisyyttä.

Kumppanuus merkitsee koko organisaatiolta ja jokaiselta asianosaiselta sitoutumista pitkäjänteiseen, syvälliseen yhteistyöhön yhteisten tavoitteiden ja siitä syntyvän lisäarvon saavuttamiseksi. Kumppanuus ei ole vain sopimuksella synnyttävä suhde, vaan ajan mittaan syntyvä olotila, luottamuksellisuuteen ja avoimuuteen perustuva toimintatapa. Kumppanuus on tietoinen strateginen valinta.

3.Yhteistyön tarkoitus

Tällä sopimuksella osapuolet sopivat keskinäisestä yhteistyöstä kunnan X kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi.

4.Toimijoiden erilaiset roolit

1. Kunnan rooli ja tehtävät
2. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuoltokuntayhtymän rooli ja tehtävät
3. Järjestöjen rooli ja tehtävät

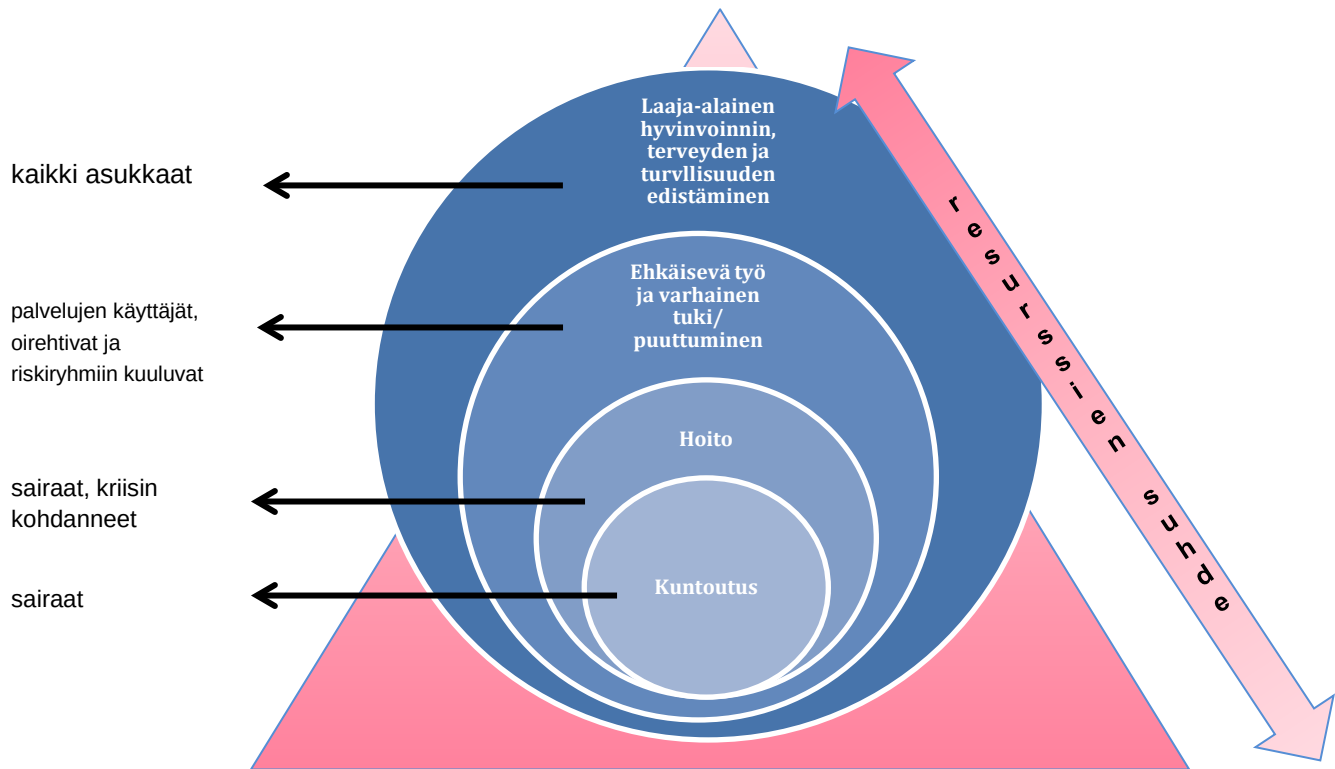
Niemelä 2004; Möttönen ja Niemelä 2005 mukaan järjestöjen päätehtävän perusteella hyvinvointialan järjestöjen tehtävät voidaan jakaa: edunvalvontatehtävään/vaikuttamistoimintaan, vapaaehtoistoiminnan edistämiseen ja ylläpitoon, vertaistuen tuottamiseen, asiantuntijuuden tuottamiseen ja välittämiseen sekä palveluiden tuottamiseen, tarjoamiseen ja kehittämiseen. Ko tehtäväjaon mukaan saadaan näkyville järjestöjen toimintaympäristö, joka saattaa pitää sisällään useampiakin tehtäviä.

Kunnassa toimivat järjestöt	Edunvalvonta-tehtävä/ Vaikuttamis-toiminta	Vapaaehtois-toiminnan edistäminen ja ylläpito	Vertaistuen tuottaminen	Asiantuntijuuden tuottaminen ja välittäminen	Palveluiden tuottaminen, tarjoaminen ja kehittäminen
Yhdistys A	X	päätehtävä	X	X	-

* Järjestöjen määrittelemä tehtävät ** Järjestöjen määrittelemä päätehtävä

Yhdistys A ja sen perustehtävä (parilla lauseella) jne.

Edistävän, ehkäisevän ja korjaavan/kuntouttavan työn jatkumo Kainuussa

Mitä kapeampi kohderyhmä (sairaat, kriisin kohdanneet) sen suuremmat taloudelliset ja inhimilliset resurssit tarvitaan. Ehkäisevä ja edistävä työ kohdentuu laajoihin väestöryhmiin, mutta siihen resursoidaan vähän.

PÄIVYSTÄVÄN SAIRAANHOITAJAN

puhelinneuvonta 24 h/vrk:

p. 08 6156 6000 +kriisiapu

TERVEYSKESKUS p. 08 61561

OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

VITAL vaihde p. 08 61561

KRIISIKESKUS

Elämänkriiseissä ja traumaattisissa kriiseissä

(yksinäisyys, parisuhde, läheisen menetys)

Ajanvaraukset arkisin klo 9-15:

p. 044 782 6030

nimettömästi, maksuttomasti. läheteettömästi

Sari Huovinen

Jaana Nousiainen

KAINUUN A-KLINIKKA

Ota yhteyttä kun, asiakkaan päihteidenkäyttö huolestuttaa, päihteistä on aiheutunut vaikeuksia tai muu riippuvuus esim. peli- tai läheisriippuvuus aiheuttaa huolta.

p. 08 6156 7470

Avoimma ma - to klo 8.00-15.00, pe 8.00-14.00

Päivystävä sairaanhoitaja arkisin klo 8-11

p. 044 7676 472

KAJAANIN EV.LUT SEURAKUNTA

Henkistä ja hengellistä apua ja tukea sekä vankilakäyntejä lähiseudulle. Siviilissä mahdollisuus pieneen taloudelliseen tukeen ruuan hankinnassa.

Diakoniatyö

Anne Matilainen

Riitta Laatikainen

etunimi.sukunimi@evl.fi

KAJAANIN ETSIVÄ NUORISOTYÖ

alle 29-vuotiaille kajaanilaisille ja ristijärveläisille nuorille

Yhteistyökumppani! Nuori keskeyttää opintonsa, on palveluiden ulottumattomissa tai onko elämänhallinnassa puutteita?

Ota yhteyttä Kajaanin etsivään nuorisotyöhön!

Outi Karvonen

Mervi Kärki

Mira Pietikäinen

Veera Valtanen

s-posti: etunimi.sukunimi@kajaani.fi

KAJAANIN Yhteystietokartta VIRANOMAISILLE alle 30-vuotiaiden palveluista

AIKUISTEN MIELENTERVEYSPALVELUT

Ota yhteyttä, mikäli syntyy huoli asiakkaan mielenterveydestä ja haluat ohjata häntä hoitoon. Muistathan, että sovit asiasta asiakkaasi kanssa. Voit myös ottaa yhteyttä saadaksesi ohjausta ja neuvontaa mielenterveysasioissa.

Kajaanin psykiatrian poliklinikka

P-talo 1c, p

KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

Työttömille työnhakijoille tarkoitettu sosiaalipalvelu, jonka tavoitteena on avata työttömänä olleille henkilöille väyliä työelämään, koulutukseen tai muuhun työvoimahallinnon toimenpiteeseen.

KAINUUN POLIISI

Miten toimia kun alle 29-vuotias on joutunut rikoksen kohteeksi ja mietit, pitäisikö tästä asiasta ilmoittaa poliisille tai tarvitset neuvoa asiassasi

Poliisi, vaihde p. 0295 460211

Kajaanin poliisiasema p. 0295 416520

Ylikomisario Arto Lumikari, p. 0295 416502

s-posti: etunimi.sukunimi@poliisi.fi

**HÄTÄTILANTEESSA SOITA AINA
HÄTÄKESKUKSEEN P. 112**

TE-TOIMISTO www.te-palvelut.fi

Nuorten palveluiden koordinointi:

p. 02950 39104

Ammattitaidottomat nuoret -25-v.

p. 02950 39038 (vaihde)

TALOUS- JA VELKANEUVONTA

Velkaneuvonta auttaa taloudellisen kokonaistilanteen selvittämisessä.

Talousseuvontaa esim. mitä tehdä, kun ei pysty maksamaan laskuja ajallaan?

ti-to klo 8.30-10.00

p. 08 6155 2228

p. 08 6155 2290

OPPILAITOSTEN KURAATTORIT

Yhteys opiskeluun liittyvissä asioissa, kun on elämänhallinnan vaikeuksia, jaksamiseen liittyviä ongelmia, ihmissuhdehaasteita tai yksinäisyyttä, päihteiden käytöstä johtuvia ongelmia ja/tai sosiaalisten tukien ja etuuksien hakemista

KAO:

Tiina Vuorinen

(kulttuuri, liiketalouden ja luonnonvara-alat)

Matti Ilvonen

(tekniikan ja liikenteen-ala)

Jukka Mannermaa

(matkailu-, ravitsemis-, talous- ja hyvinvointiala)

KAJAANIN LUKIO:

Leena Seppänen

KAJAANIN AMK:

Pasi Puskala

TIME OUT! AIKALISÄ! ELÄMÄ RAITEILLEN

Nuorille miehille tarkoitettu palvelu, jossa saat tukea elämäntilanteesi selvittelyssä, apua ratkaisujen löytämiseen ja tietoa palveluista oman ohjaajan välityksellä.
YHTEYSHENKILÖ: p. 044 7974896

MAAHANMUUTTAJAPALVELUT

p. 08 6155 2760

Palvelupiste avoinna ma-pe klo 8.00-15.00

(suljettu klo 11.30-12.00)

KELA

KAJAANI

Opiskelijan tukiin liittyvät asiat

palvelunumero 020 692 209,

ark. klo 8.00-18.00

AIKUISSOSIAALIPALVELUT

Aikuissosiaalityössä autetaan sosiaalisen tai taloudellisen tuen tai avun tarpeessa olevia täysi-ikäisiä, yksin asuvia tai perheellisiä.

ma-to klo 8-16 ja pe klo 8-15

SOSIAALINEUVONTA klo 13.00 - 14.00

p. 08 6156 7741

LAPSIPERHEIDEN SOSIAALIPALVELUT

apsiperheiden sosiaalipalvelut tukevat perheitä ja erityisesti lapsia.

RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Ota yhteyttä, jos tarvitset asiantuntija-apua rikoksiin syyllistyneiden kanssa työskentelyyn.

Satu Kainulainen, rikosseuraamustyöntekijä, p. 050 541 2037

Ville Mankinen, rikosseuraamustyöntekijä, p. 050 437 0819

Päivystyspuhelin 0500 299 873

Kainuun liitto

Kainuun liitto
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Puh. vaihde 08 615 541, faksi 08 6155 4260
S-posti kainuunliitto@kainuu.fi